

Billigt, men till vilket pris? – Hur man ställer, och följer upp, sociala och etiska krav i offentlig upphandling

Erik Olsson/Delphi
Malin Oud/Tracktwo

Umeå den 25 mars 2014
Parallellseminarium – SOI årskonferens 2014

Agenda

VARFÖR?

- Varför ska man ställa sociala krav i upphandling?

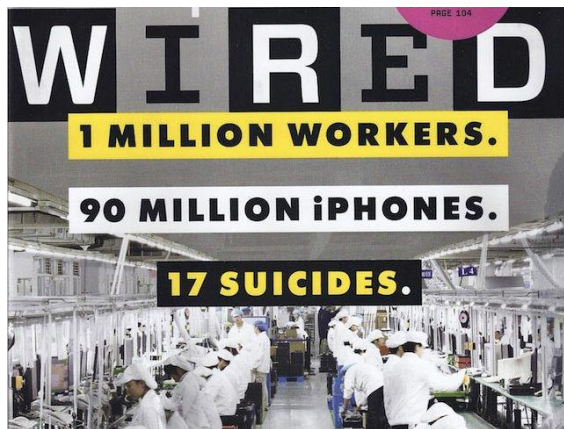
VAD?

- Vad ger upphandlingsrätten för möjlighet att ta sociala hänsyn?
- Ger de kommande direktiven ökade möjligheter?
- Vad handlar detta om ur ett hållbarhetsperspektiv? Vilka regler och verktyg finns att utgå ifrån?

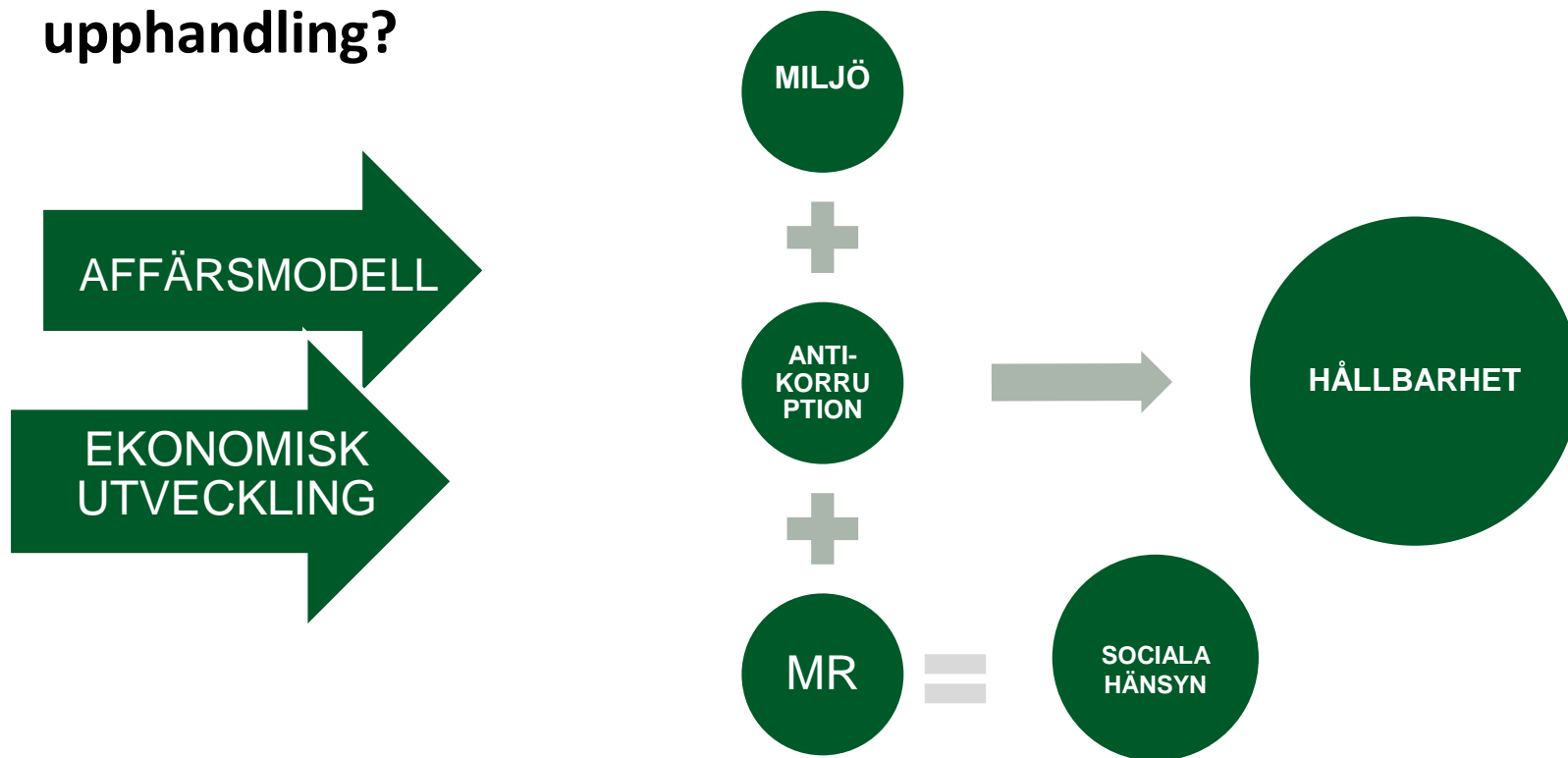
HUR?

- Vanliga frågor och utmaningar
- Vad kan och bör du som offentlig inköpare göra?

Varför ska man ställa sociala krav i upphandling? Vad handlar det om?

Varför ska man ställa sociala krav i upphandling?

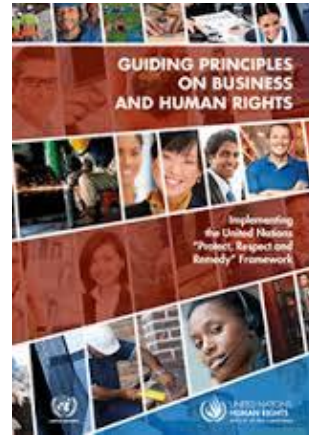
Vad ger upphandlingsrätten för möjlighet att ta sociala hänsyn?

- Upphandlande myndighet bör beakta sociala hänsyn om upphandlingens art motiverar detta
- Möjlighet att ställa upp sociala krav både som särskilda kontraktsvillkor och som tilldelningskriterier
- Kraven måste dock ha en koppling till kontraktsföremålet
- Kraven måste också vara klara och tydliga, allmänt tillgängliga och möjliga att följa upp
- Det finns i princip inga tvingande regler rörande sociala hänsyn, allt bygger på frivillighet

Ger de kommande direktiven ökade möjligheter?

- De nya direktiven har ett större fokus på sociala krav / sociala hänsyn som upphandlingsrättslig princip
- Införs en rad obligatoriska krav på sociala hänsyn, bland annat hänsyn till ILO-konventionerna
- Tydligt att krav kan ställas både som tekniska specifikationer, tilldelningskriterier, uteslutningsgrunder och särskilda kontraktsvillkor
- Dock fortfarande liten vägledning om hur sociala krav kan ställas och följas upp
- Och krav på koppling till kontraktet kvarstår

Hållbarhetsperspektivet - regelverk

OECD Guidelines
for Multinational Enterprises

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

ETT “SKYDDA”

Statens skyldighet att skydda
enskilda individer mot att deras
rättigheter överträds av tredje part,
dvs. privata aktörer, inklusive företag.

TVÅ “RESPEKTERA”

Näringslivets ansvar att respektera
de mänskliga rättigheterna vilket
innebär att undvika att kränka andras
mänskliga rättigheter och åtgärda en
negativ påverkan på mänskliga
rättigheter som de är inblandade i.

TRE “RÄTTSMEDEL”

Skyldighet att säkerställa att den
som fått sina rättigheter kränkta ska
ha möjlighet att genom rättsliga eller
andra förfaranden få **tillgång till**
effektiva rättsmedel

SAMVERKANDE STYRNING

Vägledande Princip 15: För att fullgöra sitt ansvar att respektera de mänskliga rättigheterna bör företagen ha riktlinjer och processer som är lämpliga med hänsyn till storlek och övriga omständigheter

POLICYÅTAGANDE

Ett policyåtagande att fullgöra ansvaret att respektera de mänskliga rättigheterna. Det ska komma från företagsledningen och utgöra kärnan i alla funktioner, enheter och affärsrelationer.

KONSEKVENSANALYS

En konsekvensanalys för att identifiera, förhindra, begränsa och redogöra för hur företaget åtgärdar sin påverkan på de mänskliga rättigheterna. återkommande process som kan integreras i existerande ledningssystem och processer.

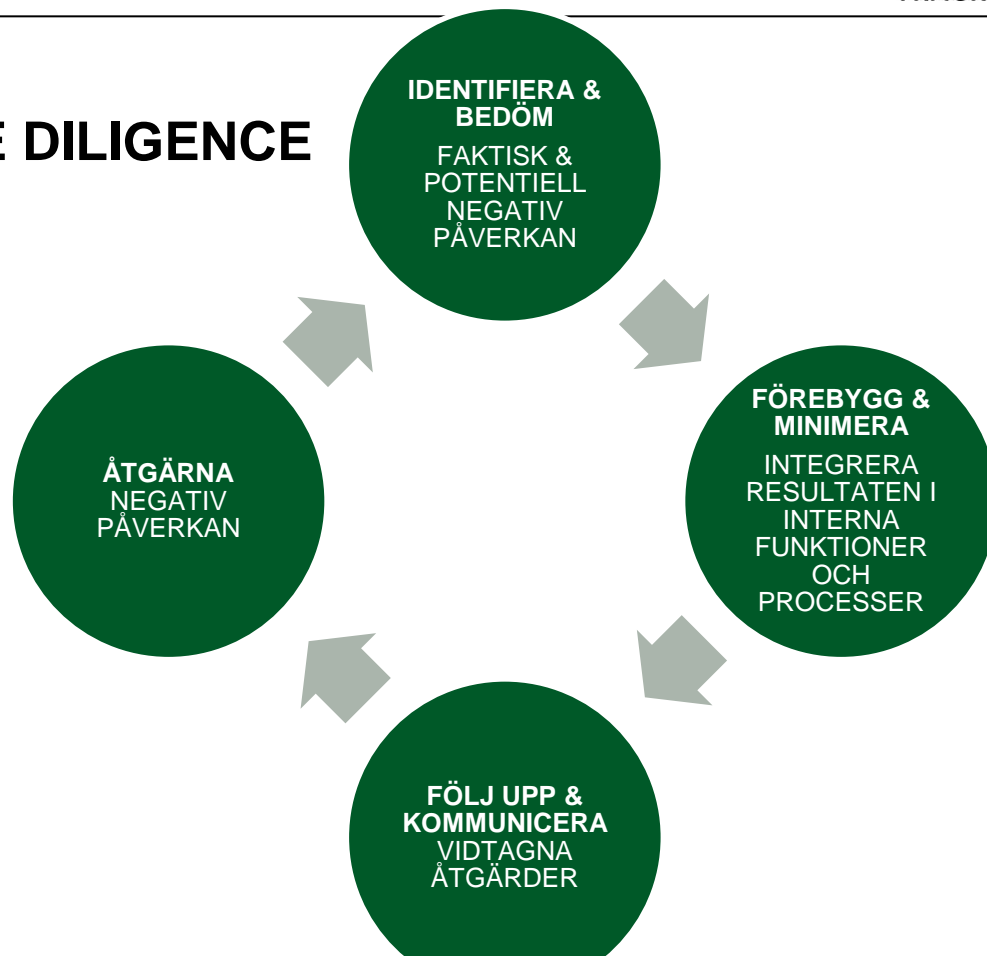

GOTTGÖR NEGATIV PÅVERKAN

Processer för att göra det möjligt att gottgöra en negativ påverkan på de mänskliga rättigheterna som de orsakar eller bidrar till.

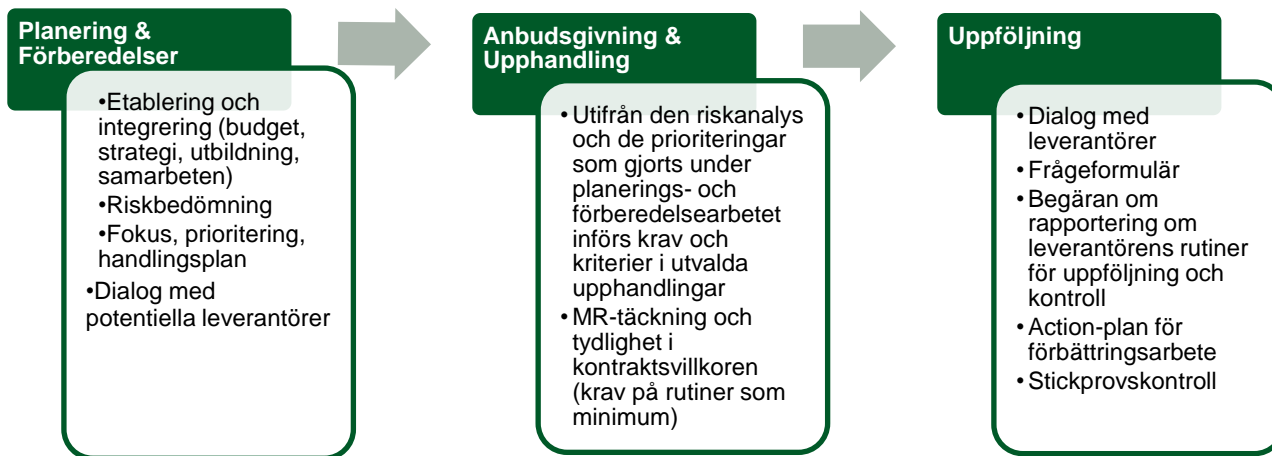
HUMAN RIGHTS DUE DILIGENCE

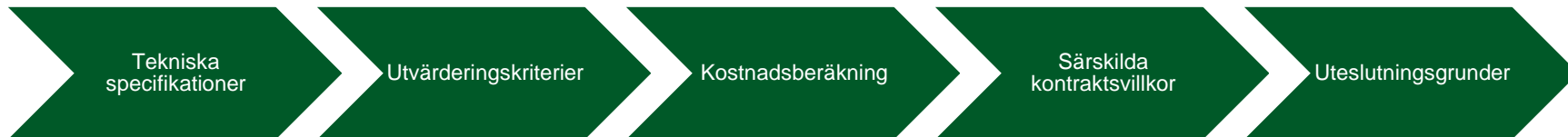
Vad kan och bör du som offentlig inköpare göra? Vilka möjligheter finns? Vilka krav ska man ställa?

Sociala hänsyn i tre steg

Krav i upphandlingens olika faser: genomgång av möjligheter

Typiska frågor och utmaningar

- Kunskaps – och kapacitetsgap. Finns riktlinjer och verktyg men används inte.
- Är inte sociala hänsyn något endast stora företag kan kosta på sig?
- Vad kan man förvänta sig av en leverantörs HRDD och riskanalys? Hur långt ner i produktionskedjan når kraven och sträcker sig ansvaret? Var ska man börja? Hur ser en tillräckligt bra leverantörsförsäkran/egenrapportering ut?
- Hur följer man upp sociala krav på andra sidan jorden? Problem och begränsningar med revision och fabriksinspektioner.
- Vad ska bedömningarna få för konsekvenser? Sanktioner – dialog, böter, avbrutet kontrakt eller uteslutning ?
- Vad gör man vid konflikt mellan lokal lagstiftning och internationella standarder?

DOCK – från *om* till *hur*; från "noll koll" till viss kontroll. Vi är vid slutet av början!

Malin Oud/Vd Tracktwo

Mobile +46 76 830 6088

malin.oud@tracktwo.se

www.tracktwo.se

Erik Olsson/Associate Delphi

Phone +46 8 677 54 59

Mobile + 46 709 25 25 32

erik.olsson@delphi.se

Advokatfirman Delphi Regeringsgatan 30–32 Box 1432 111 84 Stockholm Sweden

Telefon 08-677 54 00 Fax 08-20 18 84 www.delphi.se